

Beslut

**Efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Trulsegårdsskolan 7–9 i Göteborgs
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Trulsegårdsskolan 7–9. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Trulsegårdsskolan 7–9 i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i hög utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen av Trulsegårdsskolan 7–9.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarnas stöd är utformat så att eleverna utvecklar idéer och använder olika strategier för att lösa uppgifter. Lärarna och eleverna berättar i intervjuer att varje arbetsprocess inleds med en genomgång där läraren visar olika inspirationskällor för eleverna i form av fysiska exemplar av färdiga föremål och att lärare i samband med detta samtalar om olika svårighetsgrader samt olika betygsnivåer. Eleverna söker även information i böcker samt på internet för att utveckla idéer i samband med att de gör skisser och planerar arbetet. Lärarna såväl som eleverna berättar att elever löpande får stöd i att pröva och ompröva olika tillvägagångssätt för att lösa en arbetsuppgift. En elev berättar exempelvis att hen stickade en mössa och på grund av lärarens uppmuntran valde att lägga till en fläta på mössan trots att eleven först trodde att det skulle vara för svårt. En annan elev berättar att hen tillverkade ett handtag i trä och inte blev nöjd med slutprodukten. Eleven förstod i dialog med läraren att locket inte skulle

räcka till ett högre betyg eftersom metoderna som eleven använt var för enkla. Eleven valde då att göra ett mer komplicerat lock för att visa att hen även behärskade svårare tekniker.

Läraren ger eleverna löpande stöd och återkoppling under pågående arbetsprocess. Lärarna berättar att de kontinuerligt visar och instruerar eleverna genom att föra en dialog med eleverna och ställa frågor kring arbetsprocessen. Detta bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer när lärarna gick runt i lektionssalen och på olika sätt visade hur elever kunde göra när de inte kom vidare på egen hand. Stödet anpassades till olika elever och varierade under lektionen i båda materialinriktningarna. Ibland valde läraren att göra en liten del av ett moment åt eleven, exempelvis i materialinriktningen trä och metall när läraren borrade det första hålet i en serie av hål i ett elevarbete. Ibland tydliggjorde läraren momentet på en separat provbit eller genom att rita med blyerts på elevens arbete. Lärarna samlade även små grupper av elever vid behov för att gå igenom ett moment eller förklara en uppgift. I materialinriktningen textil hade eleverna tillgång till skriftliga instruktioner och ett digitalt lexikon som läraren hänvisade till när eleverna behövde hjälp. Läraren visade även direkt på elevs arbete hur de exempelvis skulle lägga upp maskor. Vid lektionsobservationerna framgick att lärarna förde en dialog med eleverna under arbetets gång vilket ledde till att elever bibehöll initiativet i arbetsprocessen. Lärarna berättar i intervju att de ger eleverna löpande återkoppling genom att samtala om var eleverna befinner sig, vad nästa steg är, om något är svårt och vilka möjligheter som finns i den fortsatta arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande samt att arbetsformerna varierar.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. I intervju berättar lärarna att eleverna arbetar med längre projekt i varje årskurs och att elever kan välja att utföra projekten på olika sätt och med olika svårighetsgrad. I materialinriktningen trä och metall i årskurs 8 kan elever exempelvis göra mer detaljerade motiv när de arbetar med bildhuggeri och i materialinriktningen textil kan de välja om de ska sticka pannband eller mössor. Elever kan även göra olika utsmyckningar på sina mössor i form av exempelvis flätor eller broderade detaljer. Elever i årskurs 9 berättar att de har stor frihet när de planerar och genomför projekten i båda materialinriktningarna och att eleverna därför får möjlighet att använda vad de lärt sig tidigare. Elever berättar att lärarna har höga förväntningar på eleverna oavsett bakgrund och kön och att förväntningarna anpassas utifrån elevs behov. Detta bekräftades under Skolinspektionens lektionsobservationer när läraren följde vissa elevs

arbete närmare genom att ofta återvända till dem och ställa frågor om hur arbetet fortskred medan andra elever arbetade mer självständigt. Vidare framgår av lektionsobservationerna att lärarna låter eleverna prova olika uppgifter och aktiviteter för att de ska utmanas och stimuleras. När en elev exempelvis blev färdig med motivet i bildhuggeri visade läraren exempel på andra elevers motiv vilka utvecklats på olika sätt under processens gång. Eleven fick därefter välja om hen ville vidareutveckla sitt motiv med fler detaljer.

Lärarna varierar undervisningen så att eleverna får möjlighet att samarbeta med andra elever för att dela erfarenheter. Lärarna och eleverna berättar att elever bildar sporadiska par eller grupper när de arbetar oavsett materialinriktning. Eleverna berättar att de i materialinriktningen textil har en ordning de ska följa när de behöver hjälp, de ska först fråga en bänkkamrat eller söka på internet om de glömt ett begrepp innan de frågar läraren. Lärarna i materialinriktningen trä och metall berättar att elever i årskurs 7 och 9 ofta väljer att samarbeta genom att delge varandra tips och hjälpas åt med uppgifter eftersom projekten lockar till det och att eleverna i årskurs 8 främst arbetar enskilt då elevernas arbeten skiljer sig mer åt. I materialinriktningen textil i årskurs 9 arbetar eleverna gruppvis med ett designprojekt som sträcker sig över hela läsåret. Eleverna väljer ett gemensamt tema inom vilket eleverna designar och syr kläder. Varje elev färdigställer ett eget plagg som tillsammans med övriga gruppmedlemmars plagg bildar en gemensam kollektion. Projektet avslutas med en modevisning där alla grupper får visa sina kreationer.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna löpande reflekterar över arbetsprocessen och resultat tillsammans med lärare.

Lärarna ställer kontinuerligt frågor till eleverna och låter dem utvärdera och bedöma resultatet av sitt arbete. Vid Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil ställde läraren exempelvis frågor kring olika stickningstekniker i syfte att eleverna skulle sätta ord på vad de lärde sig. Läraren frågade vidare hur eleverna vet när de stickat ett varv. Läraren bekräftade en elevs svar och sa att det stämmer att alla maskor ska vara på en sticka. Av intervjuer och observationer framgår att eleverna skriver loggbok vid varje lektionspass i båda materialinriktningarna. I materialinriktningen textil dokumenterar eleverna kontinuerligt arbetet under lektionen och i materialinriktningen trä och metall görs det vid lektionens slut. Eleverna dokumenterar i loggboken vilka material och verktyg de använt samt hur arbetet gått med hjälp av foto och text. Lärarna läser loggböckerna regelbundet och återkoppling sker skriftligt och muntligt till eleverna. I intervju berättar

elever att de reflekterar kring slutprodukten i samband med betygssättningen genom att lärare samtalar med eleverna om slutresultatet, vad eleverna hade kunnat göra annorlunda samt hur olika överväganden har påverkat slutproduktionens resultat. I intervju berättar en lärare att elever ofta vill ha lärares åsikt om hur arbetet gått och att läraren använder två frågor för att hjälpa eleverna att själva utvärdera sina slutprodukter; "Vad tycker du själv?" och "Vad tror du att jag tycker?". Läraren berättar att frågorna ger eleverna möjlighet att reflektera över arbetsprocessen kopplat till resultatet vilket främjar elevernas kreativitet och självständighet.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna fördjupad förståelse och kunskap om materials egenskaper och slöjdmeter utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika materials egenskaper samt hur dess ursprung och framställning påverkar miljön. Lärarna berättar att de i samband med genomgångar av nya tekniker går igenom olika materials egenskaper och ursprung. I materialinriktningen trä och metall pratar lärarna exempelvis om varifrån olika träslag kommer, hur de är framställda samt vad kostnaden är för tillverkning och frakt. Detta bekräftas av elever som berättar att de arbetar med billigare material

exempelvis furu i årskurs 7 och att de har tillgång till provbitar av teak, ek och björk för att de ska få en förståelse även för dessa materials egenskaper. I samband med Skolinspektionens lektionsobservation framkom vidare att läraren gick igenom limmets egenskaper när elever skulle göra gjutamar och att läraren berättade om olika typer av efterbehandling av trä för att öka träs livslängd. Av information som begärts in av huvudmannen framgår att eleverna i materialinriktningen textil får fördjupa sina kunskaper kring mode och hållbarhet genom att söka information kring hur olika företag beskriver det egna arbetet med hållbar utveckling. Eleverna får utifrån informationen ta ställning till och beskriva hur de själva kan bli medvetna konsumenter. Vidare framgår av begärd information att eleverna får lära sig om klädmärkningars betydelse och hur så kallat snabbmode påverkar miljön och arbetsförhållanden i olika länder. Eleverna berättar att de i materialinriktningen textil undervisas i materiallära där de lär sig om olika tyger, hur de framställs och vilken miljöpåverkan de har. Denna kunskap har de stor nytta av när de arbetar med design i årskurs 9.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika slöjdmeter som bidrar till slöjdprodukter som är användbara, välgjorda eller håller länge. I intervju med lärare framkommer att eleverna arbetar med tre längre projekt under högstadiet; svepaskar, bildhuggeri och laggnig i materialinriktningen trä och metall. Lärarna berättar att arbetet med traditionella hantverksmetoder bidrar till att eleverna får förståelse för hållbarhet och att målet är att eleverna ska få arbeta med miljövänligt material under längre tid för att skapa hållbara produkter. Varje elevarbete slutbehandlas för att föremålet ska hålla länge och eleverna berättar att de fortfarande använder exempelvis mobilhotell och lådor som de gjort i slöjdundervisningen. Eleverna uttrycker att de lär sig framställa funktionella och hållbara produkter som de använder på fritiden, exempelvis necessärer, pennfodral och mössor.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Eleverna får göra självständiga val av metoder för resurshushållning som bidrar till hållbarhet samt får jämföra olika slöjdmateriäl utifrån ett miljöperspektiv. Lärarna berättar i intervju att hållbarhetsperspektivet är centralt i undervisningen och att eleverna lär sig att hushålla med materiäl och ta hand om verktygen. I slöjdsalarna har materiäl och verktyg tydligt uppmärkta platser, det finns instruktioner för hur verktygen ska användas på ett korrekt sätt och eleverna uppmuntras att om möjligt använda

överblivet material från spill-lådor för sina arbeten. Eleverna berättar i intervjuer att de får göra egna val och reflektera kring användningen av material när de exempelvis klipper till tyg eller sågar till träbitar på ett sätt som inte slösar material i onödan. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer framkom att lärarna uppmanade eleverna att prova nya tekniker på provlappar eller restbitar samt att eleverna korrigerade sina föremål med hjälp av spillmaterial vid behov. När eleverna gjorde gjutamar i materialinriktningen trä och metall använde eleverna exempelvis passande träbitar från spill-lådan. Eleverna i årskurs 9 berättar att de får visa sina kunskaper inom hållbar utveckling inom ramen för designprojektet inom materialinriktningen textil. I planeringsstadiet tillverkar eleverna inspirationstavlor där eleverna motiverar vilka material de ska använda, beskriver för- och nackdelar med materialen samt redogör för hur materialet har använts historiskt. Elever beskriver att de exempelvis undviker att använda mycket bomull i sina designprojekt eftersom bomull har en negativ påverkan på miljön.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i hög utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn organiserar slöjdämnet så att elever oavsett kön möts och arbetar tillsammans.

Rektorn ser till att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen. Rektorn berättar att eleverna läser båda materialinriktningarna växelvis under årskurserna 7 och 8. I årskurs 9 får eleverna välja materialinriktning. Inför elevernas val har undervisande lärare en genomgång för samtliga elever där materialinriktningarnas planering och projekt presenteras ingående med syfte att eleverna ska göra ett medvetet val utifrån intresse. Lärarna berättar i intervju att de arbetar aktivt för att eleverna ska undvika kompisval och försöker inspirera båda könen att välja båda materialinriktningarna. I intervju med elever framkommer att eleverna väljer inriktning medvetet utifrån intresse, lärmiljö och vilken inriktning de upplever att de är bäst på eller kan nå längst i. Rektorn berättar att slöjdgrupperna i samtliga årskurser i högstadiet är könsblandade. Lärarna uppger att de planerar undervisningen så att både flickor och pojkar får arbeta med en kombination av material och tekniker i båda materialinriktningarna. I materialinriktningen trä och metall arbetar eleverna exempelvis med bildhuggeri, gjutning och målning i årskurs 8 inom ramen för samma projekt. Eleverna får möjlighet att arbeta med material från båda materialinriktningarna när de exempelvis använder makramétråd och knappar till trälock eller arbetar med läder och skinn inom olika projekt. Lärarna uppger vidare att de har tid avsatt regelbundet för samplanering. Tiden används för samverkan och lärarna berättar att de bland annat för en dialog kring hur de ska inspirera eleverna att inte göra könsbundna val.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärare lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna arbetar löpande och medvetet för att utmana elevernas föreställningar utifrån ett jämställdhetsperspektiv i undervisningen. Lärarna berättar att de diskuterar normer med eleverna i samband med introduktionen av nya arbetsmoment och nya tekniker. I intervju med lärare framkommer att lärarna vid planering av undervisning medvetet skapar förutsättningar för att både flickor och pojkar ska prova en bredd av metoder och tillverka olika slöjdföremål utan att fastna i könstraditionella val. I intervju med elever berättar en pojke att läraren uppmuntrade honom att bryta normen och könsmönstret kring stickning vilket har inspirerat honom att börja sticka på fritiden. Elever berättar vidare att det i materialinriktningen textil finns mönster på klädesplagg med olika passform så de passar både flickor och pojkar. Vid Skolinspektionens

lektionsobservationer framkom att eleverna i materialinriktningen trä och metall väljer egna motiv när de arbetar med bildhuggeri och att både flickor och pojkar till exempel valt att göra emblem för idrottsklubbar samt blommor. Lärarna berättar i intervju att de för en dialog i ämneslaget kring hur de kan utveckla projekten i materialinriktningen textil för att i högre grad locka pojkarna att välja den inriktningen i årskurs 9.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna-Carin Kostic

Beslutsfattare

Signerat av: Anna-Carin Kostic

X Ulrika Perry

Föredragande

Signerat av: Ulrika Perry

I handläggningen av ärendet har även Eva Lindgren deltagit.

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Trulsegårdsskolan 7–9 den 18 februari 2026. Besöket genomfördes av utredarna Ulrika Perry och Eva Lindgren.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Göteborgs kommun med grundskola, årskurserna 7–9. På skolenheten går cirka 540 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En intervju med lärare
- En intervju med rektorn och biträdande rektorer
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från de skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdamnet

Rector organiserar slöjdamnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.¹

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.² Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.³

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁴

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.⁵

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.⁶ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

¹ 26 kap. 20 § skollagen.

² 1 kap. 4 § skollagen.

³ 1 kap. 5 § skollagen.

⁴ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

⁵ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

⁶ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.⁷

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.⁸

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hantverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom "slöjdens arbetsprocesser" handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

⁷ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

⁸ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.⁹

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁰

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹¹

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹²

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

⁹ Ibid.

¹⁰ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹¹ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹² Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹³

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁴

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorerna ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.¹⁵ Rektorerna beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.¹⁶ På skolenhetsnivå ansvarar rektorerna för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.¹⁷

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorerna:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

¹³ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁴ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

¹⁵ 2 kap. 9 § skollagen.

¹⁶ 2 kap. 10 § skollagen.

¹⁷ Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁸

¹⁸ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.